

Anexa D4 – Interviu semi-structurat sociolingvistic – Migranți MD și RO în Occident

Instrucțiuni de utilizare

Capitolele 1, 2, și 3 vor fi utilizate în ordinea decisă de cercetător, în cadrul unor interviuri individuale cu subiecții românofoni, după completarea chestionarului (cu microfonul la vedere sau ev. înregistrați în secret, cu aprobare ulterioară de folosire, dată de subiect în scris).

Scop

Studierea statutului pe care migranții românofoni de primă și secundă generație îl atribuie limbilor de origine, în situația reconfigurării repertoriului lor lingvistic sub presiunea limbilor majoritare: româna (la basarabeni din România) italiana, franceza respectiv spaniola (împreună cu dialectele acestor limbi) ca o comparație între *atitudine* și *comportament lingvistic*. Interviuul SL și Chestionarul SL sunt instrumente complementare; Interviuul se rulează după chestionar, pe care îl completează, construind **migrafia** subiectului. Răspunsurile lămuresc – nuanțează declarațiile circa **atitudinea lingvistică**, pe când preferința (din partea intervievatului) pentru o anumită varietate lingvistică în defavoarea alteia în anumite momente ale discuției precum și unele fenomene de interferență din vorbirea subiectului oferă indicații despre **comportamentul** său **lingvistic**.

Atitudinea este opinia subiectului despre statutul elementelor ce compun repertoriul său lingvistic, spre exemplu alegerea unei limbi în detrimentul alteia, selecționarea unor cuvinte cu rol de enfatizant al superiorității ori inferiorității unor elemente identitare în contextul contactului cu alte limbi/culturi (*ce părere am despre limbile pe care le știu*).

Comportamentul este modul de a selecționa limbile și dialectele și chiar cuvintele în discurs, în funcție de tema de discuție propusă de cercetător, fără ca să existe o intenție în a opera acele selecții (*cum folosesc în practică varietățile lingvistice la dispoziția mea*). Atitudinile lingvistice sunt declarații care pot fi confirmate sau nu de comportamente lingvistice. Toate răspunsurile subiecților reprezintă atitudini, în timp ce la momentul analizei înregistrărilor audio, fenomenele de interferență lingvistică, de inserție, de code-mixing etc. vor reprezenta dovezi ale comportamentului lingvistic. Analiza atitudinilor subiecților se pretează la interpretări operabile din perspectiva mai multor arii științifice:

A: socioantropologie

- 1 Analiza ratei afirmării identității individuale în raport cu proiectul migrator (succes pe scurtă durată, succes – lungă durată, insucces pe scurtă durată, insucces – lungă durată)
- 2 Analiza compoziției multiple a identității migrantului / ex-migrantului
- 3 Analiza nivelului de integrare socioculturală în societatea-cultura gazdă

B. psihologie socială

- 4 Analiza percepției despre sine (*cum credem că suntem*);
- 5 Analiza percepției despre sine prin comparație (*cum cred alții că suntem*)
- 6 Analiza proiecției pozitive, construcția sinelui (*cum ar trebui să fim*)

C. sociolingvistică

- 7 Analiza statusului și a rolului limbilor din repertoriu (în funcție de prestigiu) în raport cu acțiuni-ritualuri relevante în afirmarea unor valori, credințe, trăsături identitare (*cine vorbește cu cine, în ce limbă, despre ce, cum și de ce...*).

	Capitol	Note
1. Identitate culturală în sens larg, auto-imagine		
1	După ce ați plecat în străinătate ați devenit mai atașat de țara natală? Cum vi se par obiceiurile tradiționale, folclorul, costumele populare, muzica populară, perioada sărbătorilor de iarnă, de Paști înainte de a emigra în <u>Țara de destinație a migrației</u> ? Dar când care erăți în <u>Țara de origine</u> cum vi se păreau obiceiurile tradiționale... etc. Dar copiii dvs.?	
2	Cum vedeți caracteristicile românilor înainte de a (e)migra? Odată ajuns în <u>Țara de destinație a migrației</u> , ați putut constata care sunt punctele noastre forte și care cele slabe, ca români? Prin ce trăsături credeți că ne deosebim de națiunea în mijlocul căreia locuiți acum? Ce apreciați la cultura și în comportamentul locuitorilor țării-gazdă și credeți că și românii ar trebui să adopte?	
3	Cum ne văd autohtonii pe noi, acum că vă aflați în <u>Țara de destinație a migrației</u> ? (<i>ceilalți</i> = mă refer la români / italieni / francezi / spanioli)	
4	Cum s-a modificat percepția / convingerea dvs. după perioada migrării, când ați cunoscut și alte popoare, alte culturi? Acum cum considerați că suntem, ca popor? Dar dvs. ca individ?	
2. Actul migrării și al întoarcerii, al migrării [atitudini, motivații, judecăți de valoare]		
5	De ce ați plecat din <u>Țara de origine</u> (Republica Moldova / România)? Din motive financiare, culturale etc.? De ce ați ales ca <u>Țară de destinație a migrației</u> (România / Italia / Franța / Spania) și nu altă țară? Care au fost motivele?	
6	Privind înapoi, credeți că plecarea în <u>Țara de destinație a migrației</u> a fost o decizie bună?	
7	Care au fost motivele ce v-ar determina să vă stabiliți din nou în <u>Țara de origine</u> (Republica Moldova / România)? Ce ați găsi acolo?	
8	Dacă ați putea să migrați din nou, să o luați de la capăt, ați migra? Unde? Tot în <u>Țara de destinație a migrației</u> sau în altă țară?... Cum ați face de astă dată? Ce ați găsi acolo?	

3. Integrare în Țara de destinație a migrației

9	Aveți prieteni aici, în Țara de destinație a migrației, <i>cfr.</i> ceea ce ați spus în cadrul chestionarului. Nuanțați, vă rog... Mai aveți prieteni în Țara de origine?				
10	Ce schimbări ați perceput în Țara de origine de când ați plecat din ea? Cum vedeți viitorul țării și al celor apropiați dvs. care locuiesc în acest moment în Țara de origine?				
11	Ce doriți să faceți pe termen scurt în viața dvs.? Dar pe termen mediu-lung?				
12	Vă simțiți ca un străin în Țara de destinație a migrației? Care sunt neliniștile dvs.?				
13	Considerați că limba maternă / graiul local au diferite nivele de încărcătură emoțională față de limba pe care ați deprins-o în Țara de destinație a migrației? Dacă vă amintiți sau povestiți lucruri mai triste, în ce limbă preferați să o faceți? Dar atunci când sunteți supărat, nervos, în ce limbă preferați să vă exprimați?				
14	În Țara de destinație a migrației vi s-a întâmplat vreodată să aveți impresia că deveniți o altă persoană atunci când treceți de la o limbă la alta? În alte cuvinte, să 'sune' diferit vorbitul în limba maternă / graiul local față de limba din Țara de destinație a migrației ☐ română / ☐ italiană / ☐ franceză / ☐ spaniolă)?				
	Numele subiectului	Data	Oraș, Țară	Subiectul a fost comunicativ?	Note

Ipotezele de lucru ce se vor verifica prin folosirea Chestionarului SL (vezi instrument):

1. unui nivel ridicat de incluziune lingvistică a limbilor grupurilor imigrante (L1) în țara de destinație a migrației îi corespunde unui nivel ridicat de incluziune socială;
2. unui nivel ridicat de cunoaștere a limbilor din țara de destinație îi corespunde un nivel ridicat de integrare a migranților în cultura gazdă;
3. unui nivel ridicat de păstrare a limbii și culturii de origine (L1) îi corespunde o mai slabă internalizare a elementelor identitare specifice țării de destinație, vehiculate în principal prin (L2).

Iași, 06.07.2018

Dr. Alexandru-Laurențiu Cohal (autor)

Dr. Ioana Repciuc (colaborator)

Institutul de Filologie Română "A. Philippide"